

جهت گیری و چرایی عناصر برنامه درسی حوزه تربیت و یادگیری زبان و ادبیات فارسی

عناصر (سازه‌ها)	جهت گیری	چرایی
هوش	تقویت گرایش دانش آموزان به زبان و ادبیات فارسی به عنوان زبان مشترک، تقویت مهارت‌های چهارگانه زبانی برای پرورش مهارت‌ها و ارزش‌های اخلاقی و ارائه مجموعه تجربیات در قالب‌های گوناگون، این توانایی را در دانش آموزان ایجاد می‌کند، که با پایبندی به ارزش‌های ملی، دینی و تخلق به آداب و اخلاق، از فرهنگ و تمدن خویش صیانت نمایند.	با توجه و تأکید بر مضامین فرا رشته‌ای زبان و ادبیات فارسی و نیز دو کارکرد آن، یعنی ابزار ارتباط در مرادوات اجتماعی و ایجاد زیبایی هنری که همان ادبیات است، حوزه زبان و ادبیات فارسی، زمینه دستیابی دانش آموزان به فهم زبان، باورها، ارزش‌ها و نگرش‌ها را فراهم می‌کند و با تأکید بر چهار کارکرد زبانی و مهارت‌های مرتبط با آن، به درک مفاهیم در سایر متون و موضوعات درسی کمک می‌کند و موجبات رشد مهارت‌های اجتماعی، فردی، ارتباطی، فرهنگی و اخلاقی دانش آموزان را فراهم می‌سازد.
محتوا	مجموعه‌ای منسجم و هماهنگ، متناسب با نیازهای حال و آینده، به گونه‌ای روشمند و علمی، زمینه تقویت توانایی دانش آموزان در نگارش و آفرینش در این حوزه را فراهم می‌نماید و با تأثیرگذاری بر افکار و رفتار دیگران، ایجاد تفاهم در روابط اجتماعی، انجام تحقیق و کسب اطلاعات، آشنایی با پیشینه فرهنگی، حفظ آداب و رسوم قوم محلی، احساس تعلق و تقویت هویت ملی، قدرت بیان عقاید شخصی، دریافت ایده‌ها و افکار، بیان تخیلات و بدیعه‌گویی و دادن اطلاعات در زمینه‌های گوناگون دانش آموز را آماده ورود به زندگی می‌نماید.	محتوای برنامه درسی، زمینه ساز تقویت و توسعه روحیه پرسشگری، پژوهشگری، خلاقیت و کارآفرینی دانش آموز است که با رویکرد تلفیقی و مسئله محور و تأکید بر مفاهیم، مهارت‌ها و ارزش‌های اساسی در هریک از ساحت‌های تربیت صورت می‌گیرد، تافرست تجربیات دست اول برای کسب شایستگی‌ها، درک و اصلاح مداوم موقعیت از سوی دانش آموزان براساس نظام معیار اسلامی را فراهم نماید.
راهبردهای تربیت و یادگیری	زمینه‌سازی برای ابراز گرایش‌های فطری، تحقق ظرفیت‌های وجودی یادگیرنده و شناخت فکورانه، ایمان آگاهانه، عمل آزادی یادگیرنده و توسعه شایستگی‌های کسب شده، اصلاح مداوم موقعیت اوست که حاصل برقراری تعامل خلاق، هدفمند و فعال یادگیرنده با محیط‌های متنوع یادگیری است، که فرصت لازم برای پیوند نظر و عمل، تلفیق دانش و تجربیات پیشین با یادگیری‌های جدید و بهره‌گیری هوشمندانه از فناوری‌های نوین آموزشی را به صورت یک پارچه فراهم می‌کند؛ تا یادگیرنده با کسب تجربیات واقعی، مهارت‌های لازم برای فهم زبان را فرا گیرد و او را در خلق زیبایی‌های ادبی توانمند می‌سازد.	راهبردهای تربیت و یادگیری بستر لازم برای تحقق اهداف برنامه درسی و تربیتی در راستای شکوفایی فطرت و دستیابی به مراتبی از حیات طیبه را تدارک می‌بیند، تا با فراهم نمودن امکان درک و تفسیر پدیده‌ها، وقایع و روابط در موقعیت‌های واقعی زندگی و نیز فراهم کردن امکان درک و تفسیر قوانین کلی حاکم بر هستی و روابط علی و معلولی و افزایش بصیرت در دانش آموز، شایستگی‌های کسب شده وی در فواصل زمانی، توسط خود دانش آموز مرور و تصمیماتی برای تعدیل، بازنگری یا ادامه مسیر یادگیری توسط او اخذ شود.

عناصر (سازه‌ها)	جهت‌گیری	چرایی
معلم (مربی)	معلم دانش‌آموز را در معرض متن قرار می‌دهد و به او کمک می‌کند تا فرایند درک و فهم را تمرین کند. معلم با شناخت و بسط ظرفیت‌های وجودی دانش‌آموزان، فرصت‌های تربیتی و آموزشی را برای آموزش و تقویت مهارت‌های زبانی، خلق و آفرینش‌های ادبی فراهم می‌نماید و با خلاقیت و نوآوری فرایند تربیت و یادگیری را راهبری می‌نماید.	اسوهٔ امین و بصیر دانش‌آموزان، فردی است نسبتاً رشد یافته، خیرخواه و دلسوز که به لحاظ کسب شایستگی‌ها (اخلاقی، اعتقادی، انقلابی، حرفه‌ای و تخصصی) و تحقق مراتب قابل توجهی از حیات طیبه در وجود خویش برای کمک به هدایت دانش‌آموزان، مسئولیت و رسالت خطیر هدایت دانش‌آموزان آگاه، فعال و انتخاب‌گر را بر عهده گرفته است، و در راستای شکل‌گیری و پیشرفت مداوم جامعه در طراحی، تدابیر و اقدامات تربیتی، زمینه‌ساز تکوین و تعالی پیوسته هویت آنان، نقش مرجعیت دارد.
خانواده	خانواده با پذیرش مسئولیت خلق و راهبری فرصت‌های تربیتی و ایجاد مقتضیات و رفع موانع موجود و دفع موانع محتمل در تمرین مهارت‌های گفتاری، زمینه‌ای را فراهم می‌سازد که ضمن شکوفایی فطرت، رشد همه‌جانبهٔ استعداد‌های طبیعی و تنظیم متعادل امیال و عواطف فرزندان، هویت فردی و جمعی آنان به تدریج و به صورت یک‌پارچه بر مبنای نظام معیار اسلامی شکل گیرد.	خانواده به عنوان یکی از مهم‌ترین عوامل سهیم و اثربخش تربیت و یادگیری نقش بی‌بدیلی دارد. چنان که به استناد آیه «فُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَقْوُذَهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ» (تحریم ۶) مسئولیت تربیتی والدین در تربیت فرزندان از واجبات دینی برشمرده شده است. از این رو باید با کسب شایستگی‌های لازم، در امر تربیت فرزندان خود مشارکت فعال داشته باشد، دانش و مهارت لازم نسبت به اهداف، برنامه‌ها، اصول و روش‌های حاکم در مدرسه، توانایی تعامل اثربخش و تعالی جویانه با نظام تربیت رسمی و عمومی را کسب نماید.
دانش‌آموز (متربی)	امانتی الهی و دارای کرامت ذاتی است. فطرت الهی نهفته در وجود وی، قابلیت شکوفایی و فعلیت یافتن دارد. همواره در موقعیت یادگیری است و با تکیه بر قابلیت‌ها، ظرفیت‌ها، توانایی‌ها و تجربیات خود، با اراده و انگیزه با محیط یادگیری رابطهٔ تعاملی برقرار می‌کند و به شیوهٔ کنشگرانه و تأملی در فرایند تربیت و یادگیری مشارکت اساسی دارد. به شیوه‌ای مسئولانه و با انتخاب احسن خویش در راستای توسعهٔ مهارت‌های چهارگانهٔ زبانی و آفرینش ادبی حرکت می‌کند.	نقش فعال، داوطلبانه و آگاهانه دارد؛ تربیت‌پذیر است. دارای فطرت الهی و کرامت ذاتی است. توانمندی‌ها و استعداد‌های فراوان قابل شکوفایی دارد که برای تکوین و تحول هویت در حال رشد و پویای خود همواره در حال شدن، حرکت و دگرگونی است. دیدگاه وی در تعامل خلاق، هدفمند و فعال با محیط‌های متنوع، به‌طور معنادار نسبت به ارتباط با خود، خداوند، دیگران و مخلوقات تحت تأثیر قرار می‌گیرد و در راستای درک و تغییر موقعیت گام برمی‌دارد.
محیط تربیت و یادگیری	علاوه بر محیط خانواده، محیط مدرسه که کلاس درس و کتابخانه آموزشی و کلاسی را شامل می‌شود، سایر محیط‌ها مثل محیط فرهنگی و اجتماعی مانند: پژوهش‌سراها، فرهنگ‌سراها، کتابخانه‌های عمومی و... محیط رسانه‌ای و فن‌آوری مانند: شبکهٔ ملی اطلاعات و ارتباطات، رسانهٔ ملی و... محیط طبیعی، مانند: ظرفیت‌های نظام هستی، جامعهٔ محلی مانند: مساجد و... نیز می‌تواند از جمله محیط‌هایی باشد که تربیت و یادگیری دانش‌آموزان در آنجا شکل می‌گیرد.	محیط اصلی یادگیری مدرسه است؛ ولی یادگیری به آن محدود نمی‌شود و دیگر محیط‌ها مانند: محیط‌های اجتماعی، فرهنگی، مجازی و طبیعی را نیز در بر می‌گیرد. فراهم کردن محیطی امن، منعطف، پویا، برانگیزاننده و غنی برای پاسخگویی به نیازها، علائق و ویژگی‌های دانش‌آموزان در شکوفایی فطرت الهی تأثیرگذار است.

عناصر (سازه‌ها)	جهت‌گیری	چرایی
ارزشیابی پیشرفت تحصیلی	<p>با حفظ نقش محوری مدرسه و معلم در چارچوب سیاست‌های کلی آموزش و پرورش به صورت منعطف و مستمر، فرآیند دستیابی دانش‌آموزان به سطوح بالاتر را به صورت معنادار، با حفظ شأن و کرامت انسانی و تقویت خودپنداره مثبت آنها فراهم می‌آورد و با پرهیز از روش‌ها و ابزارهای اضطراب‌آور، چگونگی جبران و رفع کاستی‌های یادگیری و اصلاح و بهبود موقعیت، دانش‌آموز را در نگارش و آفرینش ادبی کمک می‌کند.</p>	<p>ارزشیابی باید تصویری همه‌جانبه از موقعیت کنونی دانش‌آموز، فاصله او با موقعیت بعدی و چگونگی اصلاح آن را ارائه دهد. سنجش عملکرد تحصیلی و تربیتی دانش‌آموز با همکاری او، اولیاء مدرسه و والدین و با بهره‌گیری از تکالیف عملکردی، تصویری همه‌جانبه از موقعیت کنونی، فاصله او با موقعیت بعدی و چگونگی اصلاح آن را ارائه می‌دهد. مشخص نمودن کاستی‌های یادگیری و ایجاد فرصتی برای بهبود یادگیری دانش‌آموز، میزان دستیابی آنها به شایستگی‌های پایه در موقعیت‌های مختلف را به صورت معنادار نمایان می‌سازد.</p>